

Herr Hammarhjelm uppläste en motion, N:o 24, om antagande af en författning angående sättet för utseende af deputerade för markgångstaxornas upprättande.

Begärdes på bordet.

Kammaren åtskiljdes kl. $\frac{1}{2}$ 2 c. m.

In fidem
O. Brakel.

Lördagen den 26 Januari 1867.

Kammaren sammanträdde kl. 10 f. m.

Justerades 9 protokolls-utdrag för den 25:te dennes.

Till följd af det vid sednaste sammanträdet fattade beslut, uppläste Herr Grefven och Talmannen det af honom vid riksdagens öppnande på Rikssalen till H. M. Konungen hållna tal, hvilket lydde sålunda:

Stormächtigste, Allernådigste Konung!

Till följd af grundlagens bud och hjertats maning anhåller Riksdagens Första Kammare, att inför Eders Kongl. Maj:t få frambära uttrycken af djup vördnad och undersåtlig tillgifvenhet.

Från fordomtima hafva folkfrihet och Konungamagt varit krafter, som åt det Svenska samhället gifvit frisk utveckling och hållfast styrka. Förenade genom enig samverkan hafva de fört detta samhälle till ärans och ryktets höjder; och om någon gång deras förbund rubbats, var alltid för det hela ofärd nära. Ett nytt insegel under samma förbund är den Riksdags-ordning, som nu för första gången tillämpas. Förslagen af Konungen gör den Riksdagens sammansättning uteslutande beroende af folket. En magt står dock öfver både Konung och folk — lagens välde. Under lagen, med Konungen, genom folket, är på samma gång inledningen och grundstenen i den Svenska statsrätten. Denna rätt, urgammal till sin grund, förnygrad till sin form, är mächtig att hos sig förena den friska kärnan af det gamla med den lifvande kraften i det nya. Mätte derföre inom Statsmagterna i Svea land, enighet och förtroende, upplysning och kraft alltid herrska; måtte det högsta målet städse förblifva Konungs och Fäderneslands sanna ära och lycka.

Då Rikets Ständer sednast åtskiljdes, brann kriget inom vår verldsdel, och ingen kunde då förutsäga huru långt dess förhärjande eld skulle sträcka sig. Detta krig, ehuru betydelsfullt till sina följder, blef endast af kort varaktighet, och vårt land har, deraf oberördt, fått njuta fredens välsignelser; men tillika erhållit en kraftig maning att i egen styrka söka sin trygghet. Denna tid har dock i mer än ett afseende äfven för Svea land varit en tid af pröfning. Den har varit det genom en farsots härjningar; den har varit det synnerligast genom förlägenhet i penningörörelsen. Denna förlägenhet har ännu icke upphört; men kraften i det Svenska sinnet låter sig icke af svårigheter förlamas, den har sökt hjälp i ihärdighet och arbete.

Med sann känsla af liflig tacksamhet för Eders Kongl. Maj:ts landsfaderliga omsorger för sitt folks väl, och under nedkallande af den Högstes välsignelse öfver Konung och Konungahus, anhåller Första Kammaren underdånigst att i Eders Kongl. Maj:ts nåd och ynnest städse få vara innesluten.

Sedan Herr Grefven och Talmannen tillkännagifvit, att Herr Statsrådet Bredberg anmält sig nu skola på Kongl. Maj:ts nådiga befallning till Kammaren inlemnna åtskilliga Kongl. Propositioner och Skrifvelser, framträdde Herr Statsrådet och öfverlemnade till Herr Grefven och Talmannen 35 nådiga Propositioner och 2 nådiga Skrifvelser.

Härefter föredrogos hvar efter annan och bordlades de ingifna Kongl. *Propositionerna*, nemligen:

om antagande af en lag angående efterbildning af konstverk;
om förändrad lydelse af 10 § i Kongl. Kungörelsen den 13 November 1860 angående den allmänna beväringen;

i fråga om den pension, som må General-fälttygmästaren och Chefen för Artilleriet, Generalmajoren m. m. Friherre Fabian Jakob Wrede vid afskedstagandet tillkomma;

angående pensioner å Allmänna Indragnings-staten för nuvarande Sekreteraren, Kamereraren och Vaktmästaren hos Komitén för salpeterärendena, sedan salpeterfonden till Riksgälds-kontoret öfverlemnats och Salpeter-komitén blifvit upplöst;

angående förhöjd pension vid afskedstagandet för Regements-stallmästaren vid husar-regementet Konung Carl XV, Mathias Giese;

angående pension å Allmänna Indragnings-staten åt Kassören och Förrådsförvaltaren vid fortifikationen, f. d. Underlöjtnanten Carl Johan Axel Hammarstrand vid afgang från tjensten;

angående pension å Allmänna Indragnings-staten åt Vaktmästaren vid arméens utredningsförråd i Göteborg, Johan Svensson, vid afgang från befattningen;

angående afsöndring af jord från sergeantsbostället vid Westgöta regemente, Munkabo Anders Bussgården, till plats för en folkskola;

angående försäljning af tvänne Kronan tillhöriga ödetomter i Carlskrona;

angående befrielse för Löjtnanten L. M. Törngren från honom ålagd ersättningsskyldighet, i följd af ångkorvetten Öradds sammanstötning med Ryska handelsbriggen Fanny;

- om anslag till fortsättande af Statens jernvägsbyggnader;
 angående statsbidrag till anläggandet af väg invid Råne elf emellan allmänna kustlandsvägen samt Degersels Öfverstby;
 angående upplåtande åt Sandby församling i Malmöhus län under ständigt besittningsrätt af ett tunnland jord från Flyinge kungsgårds utmark, för uppförande af en skolhusbyggnad;
 angående rättighet för fjerdingsman, som beordras till tjensteförättning utom sitt distrikt vid beväringmönstringar, marknader och dylikt, att för sådan förrättning uppbära särskild ersättning;
 angående afskrifning ur räkenskaperna af de förre Lokomotivföraren G. A. Riex ådömda, af allmänna medel bestridda ersättningar m. m.;
 angående beviljande af en särskild beskattning att under benämning *Vapenskatt* utgå efter de i Bevillnings-förordningens Andra Art. stadgade grunder;
 angående förhöjning af bränvinstillverkningsafgiften;
 Angående förhöjning af tullsatserna å socker, kaffe, tobak, bränvin och sprit;
 angående medgifvande af tullrestititioner för raffineradt socker vid utförsel jemväl till Norge;
 angående upphörande af grundräntas utgörande för valk- och stampverk;
 om nedsättning i räntan för Trysunda fiske;
 angående åtgärder till behöfvandes undsättning vid inträffad miss-
 vext;
 i fråga om den under N:o 2 vid Skeppsbron i hufvudstaden belägna, Kronan tillhöriga f. d. Ridderstolpeska egendomens användande till byggnad för Telegrafverket;
 om tillåtelse för Göteborgs stad att, för ordnandet af stadens hamn, få inlösa eganderätten till kronosäteriet 1 mantal Sannegården i Lundby socken och Östra Hisings härad af Göteborgs och Bohus län;
 angående skatteförsäljning af Östra kronoallmänningen i Örebro län, för afslutande af regleringen rörande de så kallade frisoeknarnes tjenstbarheter till Dylta svafvelbruk;
 angående upplåtande för all tid till Varola kyrka i Skaraborgs län af en kronotomt;
 angående Arrendatorn C. A. Molins befriande från arrendet af Ny-
 qvarns gamla bro;
 i anledning af P. O. Hulténs underdåniga ansökning dels om ersättning för förlust genom en logebyggnads kullstörtande, dels ock om nedsättning af arrendet å det af sökanden arrenderade indragna chefsbohemmanet Gettnabo N:o 1;
 angående restitution till Kammarjunkaren H. de Camps' konkurs-
 massa af erlagd afgift för anmäld, men ej utöfvad bränvinstillverkning;
 angående ordnande af veterinärväsendet i Riket;
 angående fortfarande kurhus-afgift;
 angående användande af behaglig tids förläningsspanmål vid ordnandet af presterskapets aflöning;
 i fråga om användande af ett belopp å besparingarne af anslaget till National-musei inredning för restaurering af oljefärgs-taflor m. m.:

angående pension å allmänna Indragnings-staten för Kollegan vid Hudiksvalls elementar-läroverk Th. G. Wennberg;
 angående utbyte af komministers-bostället i Lungsunds socken, bergskronatorpen Östra och Vestra Lindås, emot $\frac{1}{3}$ mantal kronoskatte Sundstad N:o 1;

äfvensom *Skrifvelserna*.

i anledning af åtskilliga utaf Rikets sist församlade Ständer beslutade lagförändringar; samt
 om förordnande af en Statsrådsledamot i afseende å handläggningen af vissa i Riksdags-ordningens 46 § omförmälda riksdagsärenden.

Föredrogs och hänvisades till Lag-Utskottet Justitie-ombudsmanens embets-berättelse till innevarande riksdag.

Föredrogs Herr von Möllers den 25 dennes bordlagda motion, N:o 18, angående antagande af åtskilliga lagstadganden till ordnande af jordegares och landbos ömsesidiga rättsförhållanden.

Herr Casperson: Innan ifrågavarande motion hänvisas till vederbörligt Utskott, må det tillåtas mig att vid de i motionen framställda förslag göra några anmärkningar.

Motionären har föreslagit: »Då till arrende upplåten jordegendom, till följd af äldre inteckningars rätt, exekutivt försäljes och öfvergår till annan egare, gälle, med hänseende till innehafvaren af nyttjanderätten (arrendatorn), hvad om uppsägelse och laga fardag stadgadt finnes.» Detta förslag står dock i bestämd motsägelse mot grundsatserna i den nu gällande inteckningsstadgan, och inför en ny tyst förmånsrätt för fordran. Men då det synes hafva varit en rådande grundsats hos sednare tidens lagstiftning att så vidt möjligt inskränka antalet af de tysta förmånsrätterna och denna grundsats efter mitt förmenande är riktig, synes mig ifrågavarande förslag icke böra till antagande förordas.

Äfvenledes har motionären hemställt att, derest ej i legoafvalet vore föreskrifvet, hvarest den årliga legan skulle till jordegaren utbetalas, detta måtte ske i brukarens bostad å den egendom, hvarom legoafvalet handlar. Då emellertid arrende-afgift ej är af annan beskaffenhet än annan gäld, tror jag icke att detta stadgande är behöfligt, så framt man icke anser sig böra gifva någon allmän föreskrift, hvar gäld bör betalas.

Vidare har motionären föreslagit, att vexande gröda ej finge gå i mät utan i förening med jordegendomen. Detta stadgande kan naturligtvis ej hafva tillämpning på andra fall än sådana, der gäldenären är jordegare, och rör således egentligen icke förhållandet emellan jordegare och arrendator. Jag tror dock icke att, om detta förslag blefve lag, det skulle vara till båtnad hvarken för borgenären eller gäldenären. Å ena sidan skulle det nemligen föranleda allt för långt uppskof med verkställigheten af ett laga kraftvunnet utslag rörande skuldfordran, och å andra sidan blefve en jordegare, som är gäldenär, tvungen att, i hän-

delse af bristande annan tillgång, förr än som måhända eljest behöfdes, afstå sin jordegendom till borgenärens förnöjande.

Slutligen har motionären föreslagit att, om vid afslutandet af ett aftal man å båda sidor öfverenskommit, att de tvister, som kunde deraf uppkomma, skola slitas icke af allmän domstol utan af gode män och utfäst sig att nöjas åt deras slut, ett sådant aftal skall vara giltigt och bevisande. Härvid får jag göra enahanda anmärkning, som vid frågan om stället, hvar arrendet bör betalas, nemligen att gode mäns utlåtande om de tvister, som i följd af lego-aftal kunna emellan jordegare och arrendator uppkomma, icke äro af annan beskaffenhet än gode mäns utlåtanden rörande andra ämnen. Då nu redan lagen i Utsökningsbalkens 4 kapitel 15 § stadgar: »hafver man å båda sidor skjutit det, som tvist är om, under gode män, och utfäst sig att nöjas åt deras slut; gånge då det till utmätning», synes den hufvudsakliga delen af ifrågavarande förslag vara öfverflödig. Är åter meningen den, att åt gode mäns utlåtanden i tvister emellan jordegare och arrendator tillerkänna mera verkan än åt deras utlåtanden i allmänhet och att utmätning på grund af dem ovilkorligen måste följa, kan jag icke heller biträda förslaget, då jag tror att dylika utlåtanden ofta tillkommit under sådana omständigheter, att det väl kan vara behöfvt det Konungens Befallningshafvande med dem anställér en föregående granskning, och motparten lemnas tillfälle att om dem yttra sig, innan de till verkställighet befordras.

Jag anhåller att detta mitt yttrande må få åtfölja remissen af motionen till vederbörligt Utskott.

Herr Meijér, Bernhard: Jag får förklara, att jag i allmänhet instämmer med hvad motionären föreslagit, såsom varande både lämpligt och tidsenligt, och särskildt hvad angår hans yrkande, att arrende bör betalas i den bostad, som arrendatorn har å den arrenderade egendomen. Till denna åsigt har jag för min del kommit deraf, att det ej kan medföra för jordegaren någon synnerlig olägenhet att derstädes uppbära arrendeafgiften, emedan nödig tillsyn med egendomens vidmagthållande fordrar, att egaren sjelf eller genom ombud emellanåt in-finner sig der, hvaremot det för arrendatorn kan föranleda svårighet och kostnad att skaffa sig säker underrättelse om egarens boställsort, äfvensom arrendatorn kan komma att mycket försumma sina göromål för att företaga måhända en längre resa till egarens bostad. Om nu, såsom vanligen är fallet, arrende-kontraktet bestämmer, såsom påföljd derför att arrendet icke i rätt tid betalas, kontraktets förverkande, kan det tillskynda arrendatorn mycket stor förlust, om han icke blir i tillfälle att på dagen träffa egaren i hans bostad. Vistas åter egaren utrikes eller består arrendeafgiften till större eller mindre del af spanmål, gränsar det till det omöjliga för arrendatorn att i egarens bostad erlagga arrendeafgiften. Derför och emedan arrendatorn nästan alltid har sin bostad å den arrenderade egendomen, synes mig såsom regel böra fastställas, att arrendeafgiften der skall erläggas. Endast undantagsvis, ifall nemligen jordegaren äfven har sin bostad å den arrenderade egendomen, må afgiften gäldas hos honom.

Efter härmed slutad öfverläggning och uppå gjord proposition, hänvisades motionen jemte yttrandena till Lag-Utskottet.

Föredrogs Herr Croneborgs, Wilhelm, den 25 dennes bordlagda motion, N:o 19, angående ändring i 7:de och 8:de §§ uti Kongl. Förordningen om hemmansklyfning och jordafsöndring.

Herr Ros: Så vidt jag rätt uppfattat motionärens mening, tillskrifver han gällande författningar om hemmansklyfning och jordafsöndring, om skiftesverket samt om egofriden och stängselskyldigheten den stora, öfverklagade förödelsern å enskilda skogar i vårt land, och anser deremot att de olägenheter, som af dessa författningar uppkomma, skulle kunna förändras eller förminsas, om man lemnade större frihet i fråga om afsöndring af skog från hemman. Derjemte tyckes motionären förmena, att det vore en fördel, om afsöndrad skogslägenhet befriades från skyldigheten att erlägga afgäld till hemmanet, och i stället åsattes visst mantal.

För min del tror jag dock, att genom den lydelse, som Kongl. Förordningen den 19 December 1827 erhållit enligt Kongl. Förordningen den 6 Augusti 1864, all nödig frihet i berörda hänseende blifvit meddelad. Det heter nemligen i 8 § af sistberörda förordning: »Åstundar innehafvare af hemman, hvartill mera än vanlig egovidd hörer, att större afsöndring än en tiondedel eller, då frågan rörer säteri-, rå- och rörsamt insockne frälsehemman, en femtedel deraf verkställa, må han sådant anmäla hos Vår Befallningshafvande, som har att, beträffande såväl tillstånd dertill som bestämmande af afgäld å jorden, meddela utslag och dervid så förordna, att å ena sidan säkerheten för hemmansrättans och öfriga skyldigheters framtida utgörande förvaras och, å den andra, jordens odling eller ändamålsenlig skogshushållning, när sådan genom skogsmarks upplåtande under full eganderätt afses, varder befordrad. Denna författning lägger således icke hinder i vägen för hemmansegare att från hemmanet afsöndra ganska vidsträckta skogstrakter. Anledningen till detta sednare tillägget om skogsmarks upplåtande i och för skogsodling var egentligen den, att man ville om möjligt hindra uppgörande af de skogsafverkningskontrakter, som särskildt i Norrland så ofta förekomma och visat sig vara i så många afseenden skadliga, samt att lemna tillfälle för sågverk, bruk, masugnar och andra skogbehöfvande näringar att inköpa skogar, hvarigenom vore att förvänta, att å dessa skogar en bättre skötsel infördes. Äfven afsågs med det ifrågavarande tillägget att förekomma den skogsförödelse, som vanligen blir en följd af laga skiften, då skog icke kan ersättas med jemngod skog. Jag kan derföre ej anse det välbetänt att utsträcka friheten längre än ofvanberörda författning medgifver.

Beträffande åter frågan, om en afsöndrad lägenhet bör åsättas visst mantal och befrias från skyldigheten att erlägga afgäld till hemmanet, kan jag icke heller instämma uti hvad motionären i detta hänseende yttrat. Derigenom att lägenheten får till hemmanet betala en viss afgäld, kvarstår åtminstone rättigheten för hemmansegaren att i nödfall kunna återtaga den afsöndrade lägenheten; men om denna komme att

åsättas visst mantal, blefve åtminstone i alla de fall, der skogen är köpt med afsigt att så snart som möjligt förstöras, följden, att ett dylikt skogshemman snart blir öde hemman, hvilket naturligtvis stamhemmanets egare ej vill mot åsatta skatten återtaga, hvarigenom ock Kronan skulle få vidkännas en ganska betydlig förlust.

Jag anhåller, att detta mitt yttrande må åtfölja motionen, då den till vederbörligt Utskott hänvisas.

Öfverläggningen ansågs härmed slutad, och motionen jemte yttrandet hänvisades till Lag-Utskottet.

Föredrogs och hänvisades till Stats-Utskottet Friherre Raabs, Adam Christian, den 25 dennes bordlagda motion, N:o 20, angående utbetalning förskottsvis af Statens tjenstemäns löner.

Föredrogs Herr Almqvists, Erik Victor, den 25 dennes bordlagda motion, N:o 21, om antagande af åtskilliga stadganden rörande skogshushållningen.

Herr Ros: Jag erkänner villigt det goda syftet med denna motion och önskar densamma all möjlig framgång. Men med hänsigt till min ställning, såsom chef för Skogs-styrelsen, må det tillåtas mig att rörande ifrågavarande motion yttra några ord. Mot de deri föreslagna stadganden har jag två betänkligheter. Den ena är att, såvidt jag förstår, de åtgärder, som i motionen föreslås, skulle för Kronan blifva så dyrbara, att Kronan skulle få föga eller ingen behållen inkomst af sina skogar i Norrland. Jag föranledes till denna betänklighet så mycket heldre, som Kongl. Maj:t återförvisat Skogs-styrelsens förslag till organisation af Skogs-staten och till instruktion för densamma, hufvudsakligen för de dryga kostnader, som deraf skulle föranledas för aföningar till en allt för stor tjenstepersonal; och dock voro de af Skogs-styrelsen beräknade kostnader jemförelsevis obetydliga emot dem, som skulle uppstå, derest motionärens förslag antoges. Den andra betänkligheten vid hvad motionären hemställt är, att detsamma skall väcka missbelåtenhet, då det inskränker den enskildes rätt att fritt förfoga öfver sin skogsegendom och att utan hinder af offentlig kontroll afföra sina skogseffekter till försäljning. Uti den Finska skogslagen förekommer en bestämmelse att, der enskilda skogar äro med Kronans skogar mycket sammanblandade, eger Läns-styrelsen att bestämma omfånget af sådana distrikter, från hvilka sedermera den enskilde skogsegaren ej får till försäljning afföra sina skogseffekter, utan ett sorts produktionsbevis af kronobetjeningen, och om skogsegaren icke sjelf utför till försäljningsplatsen sitt virke, erfordras dessutom särskild forsedel. Denna bestämmelse har der i landet väckt obelåtenhet. Jag fruktar derföre att hvad motionären nu föreslagit skall hafva samma påföljd.

Dessa mina betänkligheter har jag ansett mig böra uttala, men önskar, såsom jag redan haft äran andraga, för öfrigt all framgång åt motionen.

Herr Almqvist: Med anledning af de betänkligheter, den siste talaren uttalat emot de i min motion framställda förslag, anser jag mig skyldig att med några ord gifva mina åsigtter i frågan tillkänna.

Den värde talaren har yttrat, att kostnaderna för den föreslagna kontrollen öfver skogarne i Norrland skulle blifva så stora, att Kronan skulle gå miste om all inkomst af skogarne. Jag vågar dock, på grund af den erfarenhet jag har om förhållandena, åtminstone i Westerbottnens län, vara af en annan åsigt än nämnde talare. Jag har föreslagit bland annat, att timmer, som från kronoskatte-, frälseskatte- eller andra enskilda hemmans skogar till flottning afverkas, skulle af jägeribetjeningen med kontrollmärke förses, innan detsamma i flottled nedföres. Men denna kontroll kan, såvidt jag förstår, icke komma att medföra så stor kostnad, som man berättat. Jägeribetjeningen måste årligen verkställa kontrollresor utåt vattendragen, der flottning kan ega rum, för att kontrollera afverkningen från Kronans och öfriga under allmän vård stående skogar; och då Kronans och de enskildes skogar ofta möta hvarandra, är det gifvet att det ganska ofta skulle inträffa, att Kronans och enskildes timmer skulle för stämpling komma att uppläggas på samma ställe eller i hvarandras närhet. Jägeribetjeningen skulle därför, för att kunna handhafva nödig kontroll öfver enskildes timmer, oftast icke behöfva företaga särskilda resor. Det blefve således endast en tillökning i dagaflöningen för jägeribetjeningen; och denna kostnad må väl anses ringa i jmförelse mot den fördel, som skulle vinnas genom antagande af mitt förslag.

Hvad åter angår den andra betänkligheten mot mitt förslag, eller att det skulle för djupt ingripa i den enskildes rätt, får jag till en början anmärka, att den magt, som Staten enligt mitt förslag skulle erhålla, ej synes mig vara af beskaffenhet, att någon tvekan bör kunna uppstå derom, att den ju icke är rättmätig. Den enskilde förmenas ju icke att öfver sina skogar ega den dispositionsrätt, som må med skogens bestånd vara förenlig. Derjemte skulle, om mitt förslag antoges, den enskilde utan särskild kostnad af sakkunnige personer erhålla upplysningar om skogens vård, hvilka utan tvifvel skulle vara honom till stor fördel.

För närvarande vill jag icke upprepa de flera skäl, som tala för bifall till min motion, men anhåller att en annan gång få vidare derom orda, utan har jag denna gång yttrat mig endast för att söka visa, det den värde talarens betänkligheter emot mitt förslag icke böra tillerkännas alltför stor betydelse.

Herr Ros: Till hvad jag förut yttrat beder jag att blott få göra det tillägg, att Kongl. Maj:t och föregående Riksdagar vid behandlingen af skogsfrågan ansett, att några bestämmelser angående den enskildes rätt att förfoga öfver sin skogsegendom icke borde uti den nya skogslagen införas, och torde orsaken härtill vara den, att man ansåg det ännu ej vara så illa bestäldt med de enskilda skogarne, att tiden vore inne, att tillgripa de lagstiftningsåtgärder mot skogsförödelsen, som vore vidtagna i Danmark och flera andra länder.

Herr

Herr Almqvist: Till hvad jag förut yttrat anhåller jag att få lägga det talande skäl för bifall till min motion, att, såsom bekant är, på sednare tider i Norrland uppstått det ena ångsågsbolaget efter det andra, hvilka ej synas hafva annat syfte än att så snart som möjligt afverka all i deras närhet befintlig skog. Dessa industriela inrättningar ådagalägga noggsamt, att det är af aldra största vigt att söka förhindra, att afverkningen af skogarne icke må allför brådstörtadt pågå. Då det nu icke kan förnekas, att det för Norrland är ett oundvikligt behof att dess skogar för framtiden bibehållas, synes det mig ej vara skäl att alltför mycket ömma för den enskildes rätt uti ifrågasvarande hänseende.

Efter härmed slutad öfverläggning och uppå gjord proposition, hänvisades motionen jemte yttrandena till Lag-Utskottet.

Föredrogs Herr Almqvists, Erik Victor, den 25 dennes bordlagda motion, N:o 22, angående begränsning af området för nybyggesanläggningar inom Westerbottens läns lappmarker, för betryggande af Lapparnes besittningsrätt till renbetesland, samt anvisande af dertill erforderliga medel.

Herr Ros: Vid denna motion har jag icke att göra annan erinran än att det förefaller mig som om den af motionären föreslagna undersökning af Westerbottens län äfven bör komma Norrbottens län till godo. För öfrigt får jag likväl äfven här fästa uppmärksamheten på de betydliga kostnader, som blifva en följd af motionärens förslag, hvarjemte jag ej kan underlåta att uttala den öfvertygelsen, att den ifrågasatta undersökningen svårigen kan verkställas utan i sammanhang med den allmänna afvittringen inom hvarje socken. Man har anmärkt, att det icke nu finnes någon afvittringsförfattning, som afser förhållandena i Lappmarken. Det är alldeles riktigt; men det har funnits en sådan författning, hvilken suspenderats; och en ny författning är under utarbetning. Jag föreställer mig att i den nya författningen lätt skulle kunna intagas stadganden i den syftning motionären föreslagit. För öfrigt får jag förklara, att jag äfven åt denna motion önskar framgång.

Herr Almqvist: Man har sagt, att med den af mig föreslagna undersökningen kunde anstå, till dess afvittringen hunne till de trakter, hvarom i min motion är fråga. Jag får dock fästa uppmärksamheten derpå, att enligt gällande afvittringsstadga afvittringen bör fortgå ifrån det nedra kustlandet upp mot Lappmarken och att ännu sju socknar i det nedre landet äro oafvittrade. Det skulle således dröja en lång tid, innan afvittringen hunne upp till Lappmarkstrakten. Det är dock af yttersta vigt såväl för att förebygga tvister mellan Lapparne och den närmast intill dem boende jordbrukande befolkningen, som ock för att förekomma nöd och fattigdom i fjellbygden, att den af mig föreslagna undersökningen med det aldra första kommer till stånd. Kostnaden därför bör icke heller blifva så betydlig som man tyckes föreställa sig.

Jag har nemligen föreslagit, att undersökningen skulle verkställas af afvittringslandtmätarne, hvarför den särskilda kostnaden, som härför kan komma att erfordras, inskränker sig till aflöningar för gode män och handflangare. Att en del af afvittringsarbetena i sydligare delen af landet derigenom komme att något fördröjas kan väl ej betyda så mycket, helst denna olägenhet torde mer än uppvägas af den fördel, som den ifrågasatta undersökningen skulle tillskynda de trakter, hvarom nu är fråga.

Öfverläggningen ansågs härmed slutad och motionen jemte yttrandena hänvisades till Stats-Utskottet.

Föredrogs Herr Hammarhjelm's den 25 dennes bordlagda motion, N:o 24, om antagande af en författning angående sättet för utseende af deputerade för markegångstaxornas upprättande.

Herr Faxe: Emot det nu föredragna förslaget får jag anmärka, att detsamma helt och hållet afviker från de grunder, som hitintills alltid varit stadgade och tillämpade vid val af de personer, hvilka på ett eller annat sätt skolat deltaga i markegångsprisernas bestämmande. Då en sådan förrättning är af stort inflytande på vederbörandes ömsesidiga rättigheter och skyldigheter samt berör så många stridiga intressen, nemligen, å ena sidan, ränte- och tiondegifvarne och, å den andra, Kronans, indelningshafvares och andra räntegares, har rättvisa och billighet ansetts fordra, att dessa särskilda intressen äfven skulle vara representerade vid markegångssättningen. Detta är otvifvelaktigt afsedt och äfven iakttaget genom ännu gällande bestämmelser i Kongl. Kungörelserna den 1 Oktober 1810 och den 15 April 1854, enligt hvilka deputerade, som hafva att upprätta de årliga markegångstaxorna, utses af olika valkorporationer, eller af hemmanssegare vid kommunalstämmor, af städernas innevånare, af domkapiteln för presterskapet samt af Ridderskapet och Adeln inom hvarje län, hvilka sednare, då Adeln icke begagnar sin valrätt, kallas och förordnas af Konungens Befallningshafvande. På enahanda grund, eller att både räntegifvares och räntetagares rätt bör behörigen tillgodoses, stödjer sig ock föreskriften i Kongl. Kungörelsen den 11 Maj 1855, om utseende af ledamöter i de markegångsnämnder, som skola uppgöra priskuranterna för landet. Dessa utgöras nemligen, dels af vid kommunalstämmor utsedda ombud, som skola tagas bland ortens räntegifvare, och dels af ett motsvarande antal ledamöter, förordnade af Konungens Befallningshafvande.

Efter det väckta förslaget skulle deremot alla de deputerade utses af en enda valkorporation, landstinget, utan att någon skilnad emellan räntegifvare och räntetagare dervid iakttoges, och med säkerhet kan beräknas, att de förres intresse, om än icke uteslutande, dock förnämligast skulle blifva representeradt. Jag vill visserligen icke påstå, att de sålunda utsedde deputerade skulle med fullt uppsåt afvika från det rätta; men det är känd sak, att den egna fördelen lätt bortskymmer sanningen. Det torde ock böra besinnas, att här är fråga icke om en beskattningsåtgärd i vanlig mening, utan om en prisbestämning till grund

för utgörandet af redan genom lag eller kontrakt stadgade skyldigheter och afgifter till Staten eller enskilde, äfvensom för ordnandet af andra förhållanden enskilde emellan.

Motionen inskränker sig för öfrigt icke blott till förslag om sådan bestämmelse rörande valsättet, som omförmäles i 75 § Riksdags-ordningen. Derigenom åsyftas äfven en högst väsendtlig ändring i hvad genom Kongl. Kungörelsen den 11 Maj 1855 är stadgadt rörande ordningen vid markegångssättnings-förrättningen. Öfverläggningarna vid dessa förrättningar ledas nu af landshöfdingarna, med skyldighet att göra de erinringar, som finnas nödiga, och landskamereraren är pligtig att dervid bevaka Kronans rätt; men dessa föreskrifter, som visserligen icke kunna anses oväsentliga, skulle efter förslaget bortfalla; och huruvida detta vore nyttigt samt om markegångssättningen skulle kunna behörigen och ordentligt verkställas, utan ledning och upplysning af personer, som ega kännedom om de i afseende derpå gällande föreskrifter och vana vid sådana ärendens handläggning, det hemställer jag till bedömande af en hvar, som deltagit i dylika förrättningar.

Följden af de föreslagna förändringarna, så i ena som andra afseendet, blefve otvifvelaktigt, att besvär i massa komma att fullföljas och ett än större antal ändringar i prisbestämmelserna, på Kammar-advokatfiskalens yrkande, af Kammar-kollegium förordnades.

Min afsigt hade visserligen icke varit att nu framkomma med ett fullständigt motförslag, men för den händelse, att något annat sådant icke framställes, får jag, med hänvisning till hvad redan är anfördt om föreskrifterna rörande utseendet af ledamöter i markegångsnämnderna, föreslå:

att deputerade, som skola upprätta de årliga markegångstaxorna, må blifva tio, samt utses, till halfva antalet af landstinget bland räntegifvare och till andra hälften af Konungens Befallningshafvande bland andra inom länet bosatte för sakkunskap och oväld kände män, helst räntetagare.

Jag anhåller att detta mitt yttrande och förslag må få åtfölja motionen vid remiss till vederbörligt Utskott.

Efter härmed slutad öfverläggning och uppå framställd proposition, hänvisades motionen jemte yttrandet till Stats-Utskottet.

Herr Dickson, Axel, uppläste en motion, N:o 25, angående räntans fullständiga frigifvande.

Begärdes på bordet.

Herr de Laval afgaf en motion, N:o 26, angående anvisande af medel för omreglering af de högre elementarläroverken i Riket, m. m.

Äfven denna motion bordlades.

Herr Wallenberg väckte en motion, N:o 27, angående godtgörande af Herrar Talmäns riksdagskostnader.

Hänvisades till Stats-Utskottet.

Herr Faxe uppläste en motion, N:o 28, angående ändringar i gällande förordning rörande brännvins tillverkning.

Begärdes på bordet.

Kammaren åtskiljdes kl. $\frac{1}{2}$ 12 f. m.

In fidem
O. Brakel.

Måndagen den 28 Januari 1867.

Kammaren sammanträdde kl. 12 middagen.

Justerades tre protokolls-utdrag för den 26 dennes.

Föredrogos och hänvisades till Lag-Utskottet Kongl. Maj:ts den 26 dennes bordlagda nådiga Propositioner:
om antagande af en lag angående efterbildning af konstverk; samt om förändrad lydelse af 10 § i Kongl. Kungörelsen den 13 November 1860 angående den allmänna beväringen.

Föredrogos och hänvisades till Stats-Utskottet Kongl. Maj:ts den 26 dennes bordlagda nådiga Propositioner:

i fråga om den pension, som må General-fälttygmästaren och Chefen för artilleriet, General-majoren m. m. Friherre Fabian Jakob Wrede vid afskedstagandet tillkomma;

angående pensioner å Allmänna Indragningsstaten för nuvarande sekreteraren, kamereraren och vaktmästaren hos komitéen för salpeterärendena, sedan salpeterfonden till Riksgälds-kontoret öfverlemnats och salpeterkomitéen blifvit upplöst;